

26. 9. 2005

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Právo a professionalismus ve sportu

Důkazem neustále rostoucí úlohy práva ve sportu je bezesporu skutečnost, že tato tematika je mj. zařazena i na program letošní konference International Bar Association konané v Praze ve dnech 25. - 30. září.

Vežmeme-li v úvahu široký komplex právních vztahů, které se v rámci provozování sportovní činnosti, až již na masové, výkonnostní či vrcholové úrovni vyskytují, potom jedno z předních míst zájmu odborné i laické veřejnosti zaujímá tradičně otázka postavení profesionálních sportovců. Česká republika v řešení této problematiky nikterak nezaostává za vyspělými evropskými či mimoevropskými zeměmi, byť z pohledu historického není sportovní professionalismus u nás oficiálně na scéně příliš dlouho. Před rokem 1989 měl sportovní „profesionál“ právně poněkud obtížné postavení; jsa zaměstnán ve státním podniku docházel sem pouze ve výplatní dny, přičemž práci soustružníka či jinou svou profesi fakticky nahradil jinou neméně těžkou prací na fotbalovém trávníku nebo jiném sportovním kolbišti. S výjimkou tenistů, kteří stáli vždy tak trochu mimo oficiální doktrínu, ostatní sportovci byli profesionály ve skutečnosti, tedy de facto, nikoli však de jure.

Tato dlouhodobě neúnosná situace byla těsně před rokem 1989 ještě s tichým souhlasem politických špiček oficiálně prolomena u fotbalu a hokeje, a to s využitím právního institutu dlouhodobého uvolnění pracovníka organizace pro výkon činnosti ve společenské organizaci - tedy činnosti profesionálního fotbalisty či hokejisty.

Po revoluci se otevřely zcela nové možnosti právního řešení postavení profesionálního sportovce u nás, paradoxně však vyvstaly zcela nové otázky, jejichž řešení nebylo, není a zajisté ani nebude jednoduchou a schůdnou záležitostí. Není tomu totiž tak ani v jiných hospodářsky a sportovně vyspělých zemích.

Současná právní úprava považuje profesionálního sportovce bez výjimky za osobu samostatně výdělečně činnou (a to výslovně např. v předpisech upravujících oblast sociálního zabezpečení a nemocenského pojištění), byť k výkonu této činnosti není zapotřebí jakékoli zákonné licence, živnostenského oprávnění apod. Sportovec je tak nadán právní možností prodávat svou sportovní činnost (a mnohdy současně s tím i tzv. osobnostní práva k reklamním účelům) pořadateli určitého sportovního podniku či soutěže nebo sportovnímu klubu. Tomu pak odpovídá obsah běžně používaných tzv. profesionálních smluv (resp. smluv o výkonu sportovní činnosti), které jsou konstruovány na bázi nepojmenované smlouvy podle § 51 občanského zákoníku. V individuálních sportovních odvětvích, v nichž sportovec vystupuje vlastním jménem, tato koncepce nečiní žádných větších obtíží. Problém však nastává ve sportech kolektivních, kde hráč reprezentuje většinou určitý tým (potažmo klub) a vystupuje jeho jménem; klub hráče vyplácí, zajišťuje mu oblečení, stravu, dopravuje ho na místa utkání a poskytuje mu celou řadu dalších sjednaných plnění, která jsou posléze zohledňována v hráčem samostatně podávaných daňových příznacích. Hráč za to klubu v ideálním případě odvádí profesionální sportovní výkon a dává mu možnost využít své osoby též k reklamním účelům, a to zejména vůči sponzorům, kteří klub financují. Pokud byly profesionální sportovní kluby občanskými sdruženími (tedy neziskovými organizacemi) podle zákona o sdružování občanů, nebylo postavení sportovců v těchto klubech tolik paradoxní, jako v situaci, kdy do hry vstoupily kluby v podobě obchodních společností, v řadě případů akciových. Zřetelnost účetnictví auditované akciové společnosti a jasná pravidla jejich obchodního fungování, právní odpovědnost statutárních orgánů apod., to všechno jsou aspekty, pro něž jsou obchodní společnosti ve sportu vítaným prvkem. Občanskoprávní pojetí vztahu profesionálního sportovce však zaznamenává trhliny. Je-li předmětem podnikání obchodní společnosti sportovní a reklamní činnost, potom podle platné právní úpravy zaměstnanosti je takový klub povinen svoji činnost realizovat především prostřednictvím zaměstnaneckých, tedy pracovněprávních vztahů. Vztah sportovce a klubu je navíc fakticky více závislým vztahem zaměstnavatele a zaměstnance než vztahem odběratele a dodavatele či samostatně postaveného „svobodného“ sportovce. I odměna sportovce má z převážné části charakter „pravidelné výplaty“. Vše by tedy naznačovalo, že by sportovec měl být považován za zaměstnance, a to i ve smyslu právním, jak je tomu v některých jiných zemích. Kámen úrazu však spočívá v tom, že postavit profesionální smlouvu coby smlouvu pracovní na bázi zákoníku práce je zcela nemožné. Již jen možnost sjednat smlouvu na dobu určitou maximálně na 2 roky, a to nejvýše jednou, pohřbívá jakoukoli naději možné aplikace zákoníku práce. A co teprve nemožnost omezení hráče ve výpovědi smlouvy bez jakéhokoli odstupného ?

S jistou nadějí jsme očekávali současné práce na rekonstrukci zákoníku práce, zda nová koncepce neumožní volnější smluvní vztahy a neotevře tak cestu k profesionalismu ve sportu na bázi pracovních smluv. Zdá se však, že tomu tak nebude. Nová koncepce sice hodlá zavést jistou smluvní volnost na bázi občanskoprávních ujednání, jejich obsah a účel však vždy bude muset respektovat limity dané poměrně striktním pracovní právním rámcem.

A tak zbývá ještě jedna možnost zvažovaná našimi slovenskými kolegy – totiž jít cestou speciálního zákona (zákona o sportu) a mj. celou oblast profesionalismu řešit takovýmto zákonem. Je však otázkou, zda v době potřeby vydání zcela jiných zákonných norem v rámci povinné implementace norem EU bude k vydání takového předpisu vůbec nějaká vůle. A tak zřejmě ani dnes nezíská postavení profesionálního sportovce pevnějšího právního základu, než tomu bylo dosud. Věřme, že to nebude mít zásadní vliv na kvalitu podávaných sportovních výkonů.

JUDr. Karel Zuska
autor je advokát
[AK Holec, Zuska & Partneři](#)
a člen kontrolní rady ČAK

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [10 otázek pro ... Roberta Matase](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Co jsou zaměstnanecké opce a jak funguje jejich zdanění v roce 2026](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporáční autonomie](#)